

מתורתו של צדיק אביר יעקב

משנתו של מרן רבי יעקב אביחצירא זי"ע | על דרך הפשט לקט דרושים ומאמרים, בביאור פשט מצוות התורה וענייני עבודת הש"ת שגלקטו מכל ספריו הק'

פרשת קרח ה'תשי"פ

השב בתשובה לא ירא מהמתלוצצים עליו

זדים הליצני עד מאד, מתורתך לא נטיתי (תהלים קיט נא). הכוונה היא, שהאדם שנודע עונו לרבים ואחר כך מתנהג בחסידות ועוסק בתורה בכל כחו, אף על פי שהוא כונתו לשם שמים ורוצה לתקן מה שקלקל, בני אדם הליצנים מתלוצצים עליו ואומרים, מה לו לזה שהוא עושה כחזיר, פושט את טלפיו ואומר ראו שאני טהור, והוא טמא ומטנף, כך עושה זה, מראה תמה ותחתייה ערמה, מראה נפש זכה ונטהרת, ותחתייה תעמד בהקרת. וכמו שאמר דוד המלך עליו השלום בעצמו (תהלים נ טז-יז) 'ולרשע אומר אלהים מה לך לספר חקי ותשא בריתי עלי פיך, ואתה שנאת מוסר ותשלך דברי אחרים'. וגם היצר הרע וגונדא דחמה דילה אומרים לו, כיון שנתפרסם קלונך לעין כל, מה מועיל לך התורה והמצוות שאתה עושה, כבר נכתם עונך ולא נשאר שום תקון, וכמו שכתוב (ירמיה ב כב) 'אם תכבסי בנתר ותרבי לך ברית נכתם עונך לפני'. ודברים אלה מרשלים ידי האדם:

השב בתשובה לא ירא מן המתלוצצים עליו

באמת האדם החזק ביראת השם, ויודע שרש הדבר כי עסק התורה ומעשים טובים קורעים גזר דינו, לא ישוב מפני כל, אפילו כל בני העולם בפה אחד אומרים לו שאינו מועיל, אינו חושש לדבריהם ואינו מתרשל כלל. וזהו שאמר **זדים הליצני** במלת זדים כלל בני אדם הליצנים וכלל יצר הרע וגונדא דחמה דילה, כלם נאספו ומתלוצצים עלי ואומרים מה מועילה התורה שאתה עוסק, וכבר נכתב ונחתם גזר דינך. ולא הטייתי און לדבריהם, ולא נתרשלתי כלל מעסק בתורה, וזהו שאמר **מתורתך לא נטיתי**, אפילו נטיה כל שהיא. כשהם מתלוצצים עלי, אני אומר, אמרו מה שתרצו, ואני על משמרתי אעמדה, לא אטה ימין ושמאל.

(אלף בינה, תהלים קיט אות ז)

באותו אבר שחטא - בו יתקן עצמו

חשבתי דרכי וגו' (תהלים קיט נט). לפי דקימא לן (ויק"ר כא ד), אם עשה אדם חבילות של עברות, יעשה כנגדן חבילות של מצוות. והנה התשובה המעלה שתהיה תשובה מעין המשובה, אותו אבר שחטא בו, בו בעצמו יתקן. ואפשר שלזה רמזה תורתנו הקדושה 'עין תחת עין שן תחת שן יד תחת יד רגל תחת רגל' (שמות כא כד). לרמז דהאבר שחטא בו, בו בעצמו יתקן, וזהו התקון המועיל יותר. והנה, כשמתעורר האדם ורוצה לתקן בכל מה שפגם תקון גמור, גם ההליכה שהלך בעצמו לדבר עברה, צריך לעשות תקון גם כנגד ההליכה ההיא, והתקון הוא, שיהיה משכים לבתי כנסיות ולבתי מדרשות, וכשישמע מצוה ירוץ לה בלי שום עכבה כלל.

וזהו שאמר **חשבתי דרכי**, דהינו, כשבאתי לעשות תקון על עונותי, **חשבתי** שגם הדרכים שהלכתי בהם

שלא לשם מצוה, צריכים גם הם תקון, והתקון הוא שאני משיב רגלי אל עדתיך. ועוד, חשתי ולא התמהמהתי לשמר מצותיך, זהו תקון בהליכת הרגלים:

(אלף בינה, תהלים קיט אות ח)

יש עוונות שמתכפרים רק במיתה

דבקה לעפר נפשי, חיני כדברך (תהלים קיט כה). אפשר לומר על פי מה שכתוב בזהר הקדוש (ה"ג קכא). ובדברי רבנו הא"ר ז"ל (דרושי נפילת אפים סוף דרוש ד), דיש עון שאף על פי שהאדם עושה תשובה כראוי ויסורין באים עליו, מכל מקום אותו עון נשאר תלוי ועומד, ולא תשלם כפרתו עד יום המיתה, כמו שכתוב (ישעיה כב יד) 'אם יכפר העון הזה לכם עד תמותו', ותקון העון הזה לאדם אפילו בעודו בחיים היא נפילת אפים, דכשחוזר האדם בתשובה כראוי, ומתפלל בכונה כראוי, ועושה נפילת אפים וחושב עצמו בשעת נפילת אפים כאלו מת, באפך זה נמחל אותו העון התלוי במיתה והיה כלא היה (זהר ח"ג קכ). וזה שבא עכשו לומר, אני מבקש מעלות השגות הקדושה, וכי תימא, שמא יש בידי עון שאין עומד למחל עד יום המיתה, ומי שעונו עדין רשום בספר איך יבקש מעלות השגות הקדושה. לזה אמר, אפילו יש בידי עון כזה, כבר עשיתי תקונו בנפילת אפים:

וזהו שאמר **דבקה לעפר נפשי**, היא נפילת אפים, שאני חושב עצמי בה כאלו נקברתי בקבר ונדבקתי בעפר. ולכן **חיני כדברך**, דהינו חשב עלי כאלו ממש מת אנכי, ובזה אקרא חי, דהינו שאיני צריך מיתה בשביל אותו עון, רק אשאר חי והעון נמחל כדברך, כמו שכתבת לנו דבר זה על ידי קדושיך. ומלת **חיני**, כלומר חי אני ונמחל עוני:

(אלף בינה, תהלים קיט אות ד)

העבירות החמורות, מעלים חרון אף ה'

ואת החרי בהררם שעיר עד איל פארן אשר על המדבר (בראשית יד ו). כאן בא לרמז על העוברים העברות הגדולות, כגון עריות ושפיכות דמים ולשון הרע וגזל וגנבה וכיוצא (סנהדרין עד. ערכין טו. ויק"ר לג ג), דאלה הם מסטרא אחרא ממש וחלקה הם. והנה כל העוברים על העברות החמורות הנזכרות, עליהם יחרה אף ה', דלא שיף חרון אף ה' כי אם על העברות החמורות. וזהו **ואת החרי**, הם כל העושים העברות שמעלים חרון אפו של ה', כל אלה הם חלק סטרא אחרא ממש, וכאלו הם דרים עם הסטרא אחרא במקום שלה שהיא הר שעיר, דהר שעיר הוא מקום הסטרא אחרא (עץ חיים שער נ פ"א). וזהו **אמרו בהררם שעיר**, דהינו בהר שלהם של יצר הרע וגונדא דילה שהוא הר שעיר:

יצר הרע מתגרה בכולם

וימה שכתוב **עד איל פארן**, בא לומר דיצר הרע

יִתְבַּרְךָ, חַיֵּב אָדָם לְהִיּוֹת זֶהִיר בְּמַצּוּה קִלְה כִּבְחַמּוּרָה (אבות פ"ב מ"א), דְּכֹלָם מִפְּיּו יִתְבַּרְךָ נִצְטוּוּ וְהִי מִזְנִיהוּ מִפְּקֵת, וְכִמְאֹמֶר הַתְּנָא עֲלֵיו הַשְּׁלוֹם (אבות פ"ב מ"א) הָיָה זֶהִיר בְּמַצּוּה קִלְה כִּבְחַמּוּרָה. וְכֵן נִמְי צָרִיךְ לְזַהֵר בְּעֵבְרָה קִלְה כִּבְחַמּוּרָה, וְכִמְאֹמֶר הַתְּנָא עֲלֵיו הַשְּׁלוֹם (שם) שְׂמַצּוּה גּוֹרְרַת מַצּוּה וְעֵבְרָה גּוֹרְרַת עֵבְרָה, שְׁעַל יְדֵי קִיּוּם מַצּוּה הַקִּלְה יְבֹא לְקִיּוּם הַחַמּוּרָה מִמֶּנָּה, וְכֵן בְּהַפֵּךְ לְעֵבְרָה חֹס וְשְׁלוֹם (ספרי שופטים קפ"ז):

וְזֶהוּ שְׂכָתוּב עַל כֵּן כָּל פְּקוּדֵי כָל יִשְׂרָאֵל, דְּהִיְנוּ כָּל פְּקוּדֵיךְ שֶׁהֵם הַמַּצּוֹת כֻּלָּם בְּכִלְלוּתָם יִשְׂרוּ בְּעֵינֵי וְשׁוּיִם הֵם בְּעֵינֵי קִלּוֹת כִּבְחַמּוּרֹת, וְאֲנִי זֶהִיר בְּהֵם בְּשׁוּה, כִּי מֵאַחַר דְּבִצְוִיִּיךְ שׁוּיִם הֵם הֵיכִי דְמִי שְׂנַעֲשֶׂה בְּהֵם חֲלוּק מַעֲצָמִי, עַל כֵּן כָּלָם יִשְׂרָאֵל וְאֲנִי מְקַיֵּם אוֹתָם בְּשׁוּה, וְהוּא הַדִּין בְּהַעֲבֹרוֹת, אֲנִי זֶהִיר בְּקִלּוֹת כִּבְחַמּוּרֹת, וְזֶהוּ כָּל אֲרַח שְׂקָר שְׂנֵאֲתִי, דְּהִיְנוּ הַעֲבֹרוֹת שֶׁהֵם דְּרָךְ שְׂקָר, כֻּלָּם בְּכִלְלוּתָם שְׂנֵאֲתִי וְרַחֲקִיתִי הַקִּלּוֹת וְהַחַמּוּרֹת:

שמירת רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו הרוחניים תלויה בקיום תרי"ג מצוות

אִי נִמְי דְּהַמַּצּוֹת הֵם תְּרִי"ג, רַמ"ח מַצּוֹת עֲשֶׂה וְשִׁס"ה לֹא תַעֲשֶׂה, וְהֵם מִמֶּשׁ כִּנְגֵד רַמ"ח אֵיבָרִים וְשִׁס"ה גִּידִים שֵׁישׁ בְּאֶדָם (מכות כג: תנחומא שמיני ח). וְהִנֵּה כְּמוֹ שֵׁישׁ בְּגוּף הָאָדָם רַמ"ח אֵיבָרִים וְשִׁס"ה גִּידִים חֲמִרִיִּים, כִּךָּ יֵשׁ בְּנַפְשׁ רוּחַ וְנִשְׁמָה שְׁלוֹ בְּכָל אֶחָד מֵהֶם רַמ"ח אֵיבָרִים וְשִׁס"ה גִּידִים רוּחָנִיִּים, וְעַל יְדֵי קִיּוּם תְּרִי"ג מַצּוֹת מִתְקַיְּמִים, וּבִאֲזִיזָה מַצּוּה שְׂפוּגָם נִפְגָּם הָאֵבֶר שְׂכַנְגָדָה בְּנַפְשׁ רוּחַ וְנִשְׁמָה שְׁלוֹ. וְעַל זֶה צָרִיךְ הָאָדָם לְזַהֵר אֲזַהֲרָה גְדוּלָה בְּקִיּוּם הַמַּצּוֹת, כְּדִי שְׁלֹא יִהְיֶה הַנַּפֵּשׁ רוּחַ וְנִשְׁמָה שְׁלוֹ פְּגוּמִים וְחֹסְרִים חֹס וְשְׁלוֹם. וְזֶהוּ שְׂכָתוּב עַל כֵּן כָּל פְּקוּדֵי, דְּהִיְנוּ כָּל הַפְּקוּדִים שֶׁהֵם מַצּוֹתֶיךָ בְּכִלְלוּתָם, אֲנִי זֶהִיר בְּכֻלָּם לְקִיּוּמָם קִלּוֹת וְחַמּוּרֹת, וְטַעֲמָא מֵאִי, כָּל יִשְׂרָאֵל, קָרִי בַּה 'יִשְׂרָאֵלִי', דְּהִיְנוּ שֵׁיִשְׂרָאֵלִי תְלוּי בְּהֵם, לְפִי שְׂגוּפִי וְנַפְשׁ רוּחַ וְנִשְׁמָה שְׁלִי כָּל אֶחָד יֵשׁ בּוֹ תְּרִי"ג כִּנְגֵד תְּרִי"ג מַצּוֹת, וְאִם פְּגַמְתִּי בְּמַצּוֹת בְּעַצְמֵי פְּגַמְתִּי, לְכֵן אֲנִי כָּל אֲרַח שְׂקָר שְׂנֵאֲתִי וְאֶהֱבִיתִי מַצּוֹתֶיךָ לְקִיּוּמָם, כְּדִי שִׁיְהִיָּה קִיּוּם לְנַפְשׁ רוּחַ וְנִשְׁמָה שְׁלִי, שְׂכַךְ הַזְּהִרְתֵּנִי בְּתוֹרַתְךָ הַקְּדוּשָׁה (דברים ד ט) 'רַק הַשְּׂמֹר לָךְ וְשְׂמֹר נַפְשְׁךָ מֵאֵד', דְּהַשְּׂמִירָה לְאָדָם וְלַנַּפֵּשׁ רוּחַ וְנִשְׁמָה שְׁלוֹ תְלוּיָה בְּשִׂמְרַת הַמַּצּוֹת:

(שערי ארוכה אות ע)

אִינוּ מְנִיחַ שׁוּם אָדָם שְׂאִינוּ מְתַגַּרָה בּוֹ, אֶפְלוּ תְלַמִּידֵי חֲכָמִים בְּשַׁעָה שְׁעוֹסְקִים בְּתוֹרָה מְפִתָּה אוֹתָם לְהַתְגַּאֲוֹת אִישׁ עַל אַחִיו בְּדַבְרֵי תוֹרָה. וְזֶהוּ עַד אֵיל פֶּאֶרְן אֲשֶׁר עַל הַמְדַבֵּר, פֶּאֶרְן כְּמוֹ שֶׁדְּרָשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכֹרֵנָם לְבִרְכָה (שבת פט ט). שְׂפָרוּ וְרַבּוּ יִשְׂרָאֵל, וְהוּא נִמְי הַר סִינַי, נִמְצָא שְׂרוּמֵז עַל הַתּוֹרָה, וְאֵיל מְלִשׁוֹן תִּקְףָה וְגִדְלָה, כְּלוֹמֵר, מִפִּתָּה יִצֵר הָרַע אֶף הַעוֹסְקִים בְּתוֹרָה שְׂנֵתְנָה בְּהַר סִינַי עַל הַמְדַבֵּר לְהַתְגַּדֵּל וְלְהַתְתַּקֵּף אִישׁ עַל אַחִיו. וְסַגְנוֹן הַמְקַרָא כִּךָּ הוּא, וְאֵת הַחֲרִי וְגו' עַד אֵיל פֶּאֶרְן, כְּלוֹמֵר, יִצֵר הָרַע הַתְגַּרוֹתוֹ בְּכָל הָעוֹלָם, מִן הַגְּדוֹל בְּעֵבְרוֹת שְׂמַעְלָה חֲרוֹן אַפּוֹ שְׁלֵ ה', עַד הַקָּטָן בְּכֻלָּם שֶׁהוּא הַעוֹסֵק בְּתוֹרָה שְׂנֵתְנָה עַל הַמְדַבֵּר, אִינוּ מְנִיחַ שׁוּם אָדָם שְׂאִינוּ מְתַגַּרָה בּוֹ. וְזֶה דוֹמָה לְמָה שְׂאֹמֵר הַכְּתוּב (שמות יא ה) 'מִבְּכּוֹר פְּרַעָה הִיִּשְׁבַּ עַל כְּסֵאוֹ עַד בְּכוֹר הַשִּׁפְחָה', דְּהַכֵּל הִיָּה בְּכָלִ:

(פיתוחי חותם פרשת לך לך)

כפרת עון חילול ה'

וַיֵּשׁ לְרַמֵּז לְזֶה מָה שְׂאֹמֵר הַכְּתוּב (דניאל ט ז) לָךְ ה' הַצְּדָקָה וְלִנּוּ בִשְׁתַּת הַפְּנִיִם, וְהַכּוֹנֵה דְּהַעוֹן הַתְלוּיָה כְּפָרְתוֹ בְּיוֹם הַמִּיתָה הוּא עוֹן חִלּוּל ה', וְאִין בּוֹשָׁה לְאָדָם יוֹתֵר מִעוֹן שֵׁישׁ בּוֹ חִלּוּל ה'. וְהִנֵּה 'וְלִנּוּ בִשְׁתַּת הַפְּנִיִם' סוֹפֵי תְבוֹת אוֹתוֹת 'מוֹת', וְרוֹמֵז לְעוֹן חִלּוּל ה' שְׂתְלוּיָה כְּפָרְתוֹ בְּיוֹם הַמִּיתָה. וְאוֹמֵר 'לָךְ ה' הַצְּדָקָה', דְּהִיְנוּ שְׂצַדְקָה גְדוּלָה עֲשִׂיתָ עִמָּנוּ שְׂבָרָאתָ לָנוּ רְפוּאָה הַזֹּאת, שְׁעַל יְדֵי נְפִילַת אַפִּים מִתְכַּפֵּר לָנוּ הַעוֹן שֶׁל חִלּוּל ה' שְׂתְלוּיָה כְּפָרְתוֹ בְּיוֹם הַמִּיתָה, שְׁעַל יְדֵי נְפִילַת אַפִּים לֹא נִשְׂאֲרַת כְּפָרְתוֹ תְלוּיָה עַד יוֹם הַמִּיתָה, רַק בְּעוֹדוֹ בְּחַיִּים נִתְכַּפֵּר וְנִמְחָל לְגַמְרִי:

וְזֶהוּ לָךְ ה' הַצְּדָקָה שֶׁהִיא הַצְּדָקָה שֶׁל נְפִילַת אַפִּים שְׂעֲשִׂיתָ עִמָּנוּ, שְׂאֶפְלוּ בְּעוֹן חִלּוּל ה' שְׂבִשְׂתָ שְׁלוֹ מְרַבָּה וְכְפָרְתוֹ תְלוּיָה בְּיוֹם הַמִּיתָה, עֲשִׂיתָ עִמָּנוּ צְדָקָה עַל יְדֵי נְפִילַת אַפִּים, וְנִמְחָל וְנִתְכַּפֵּר אֶפְלוּ בְּעוֹדוֹ בְּחַיִּים. וְזֶהוּ וְלִנּוּ בִשְׁתַּת הַפְּנִיִם, דְּהִיְנוּ אֶפְלוּ בְּדַבְרֵי שֵׁישׁ בּוֹ בִשְׁתַּת פְּנִיִם הַרְבֵּה וְכְפָרְתוֹ תְלוּיָה עַד יוֹם הַמִּיתָה, עֲשִׂיתָ עִמָּנוּ צְדָקָה בְּזֶה בְּמָה שְׂמִסְרַתָּ לָנוּ נְפִילַת אַפִּים:

(שערי תשובה, אות ט)

זהירות בקיום מצוות קלות כחמורות על כן כל פקודי כל ישראל, כל ארח שקר שנאתי
(תהלים קיט קכח). הכפנה מאחר שהמצוות הם צוויו

חידה שבועית: על איזה עוון מכפרת נפילת אפיים?

(נא לכתוב תשובה קצרה ומתמצתת!).

פתרונות יש לשלוח עד יום שלישי הקדוש

למייל: 0774702681@gmail.com או לפקס 0774702681, יש לציין בראש הדף 'עבוד אביר יעקב'

התשובה צריכה להיות מתוך ספרי מוה"ר האביר יעקב זי"ע (או מתוך עלון זה) בין שולחי התשובות תיערך הגרלה על סידור לשחרית מתיבתא בהוצאת "עוז והדר".

שם הזוכה בסידור לשחרית מתיבתא בהוצאת עוז והדר:

פרשת שמיני:

ה' אהרן שלום בייגל מבני ברק

